

Quickscan beschermde natuurwaarden Camping De Berekuil

STICHTING ECOLOGISCH ADVIES

JULI 2006

Quicksan beschermde natuurwaarden Camping De Berekuil

Opdrachtgever: Gemeente Utrecht, Dienst Stadsontwikkeling,
Afdeling Stedenbouw en Monumenten

Auteur: dhr. P. P. Hoen en dhr. J. G. Zwanenburg

STICHTING ECOLOGISCH ADVIES

JULI 2006

Rapport Stichting Ecologisch Advies (StEA)
nr. L06.09, Utrecht 2006

Dit rapport kan worden geciteerd als:
P.Hoen en J. Zwanenburg, 2006.
Quickscan beschermde natuurwaarden
Camping De Berekuil. Stichting Ecologisch
Advies (StEA), Utrecht.

Deze uitgave mag worden vermenigvuldigd
en/of openbaar gemaakt mits voorzien van
bronvermelding en met instemming van
Stichting Ecologisch Advies.

StEA heeft als doel: het beschermen en
ontwikkelen van de natuur in en om de stad

Stichting Ecologisch Advies
Postbus 1007
3500 BA Utrecht
Tel. 030 - 231 5653
Fax 030 - 238 0582
E-mail stea.utrecht@wxs.nl
<http://home.tiscali.nl/stea.utrecht>

INHOUD

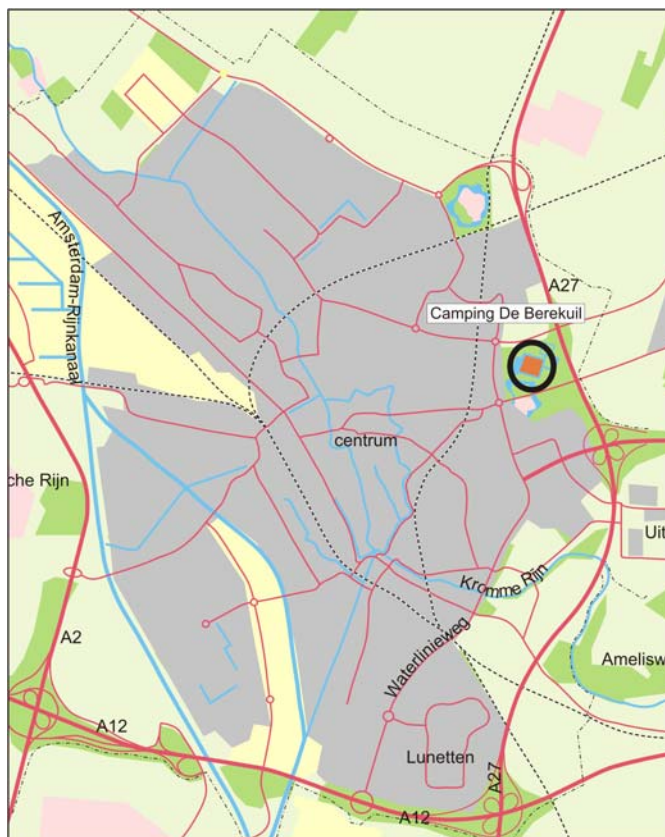
1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Werkwijze	4
2	Resultaten	5
2.1	Natuurbescherming	5
2.1.1	Beschermingsregimes	5
2.1.2	Ruimtelijke ingrepen en de Flora- en faunawet	5
2.2	Camping De Berekuil en aanwezige soorten	6
2.2.1	Het terrein	6
2.2.2	Beschermde soorten	6
3	Conclusies en aanbevelingen	8
3.1	Effecten op beschermde soorten	8
3.2	Wettelijke verplichtingen	8
3.3	Aanbevelingen	9
	Literatuur	10

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

De gemeente Utrecht werkt aan een nieuw bestemmingsplan voor het kampeerterrein De Berekuil in het recreatiegebied de Voorveldse Polder aan de oostrand van Utrecht (Figuur 1). Daarbij moet worden beoordeeld of de wijzigingen in het bestemmingsplan strijdig zijn met de Flora- en faunawet. Ofwel of uit de wijzigingen negatieve effecten kunnen ontstaan voor beschermde planten en dieren.

De gemeente Utrecht heeft Stichting Ecologisch Advies opdracht gegeven voor een verkennend onderzoek (quickscan) naar de (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna.

Figuur 1. Ligging van Camping De Berekuil aan de oostrand van de stad.

1.2 WERKWIJZE

De Flora- en faunawet en aanpassingen daarvan zijn geraadpleegd om te bepalen welke soorten beschermd zijn en in welke mate. Deze informatie is verkregen van de website van het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (www.minlnv.nl)

Op 20 juni 2006 is de camping bezocht en bekeken welke flora- en fauna-elementen er aanwezig zijn cq. verwacht kunnen worden. Op basis van deze informatie is een inschatting gemaakt van de voorkomende soorten.

2 RESULTATEN

2.1 NATUURBESCHERMING

2.1.1 BESCHERMINGSREGIMES

Onder de Flora en faunawet zijn naast een selectie van planten, vissen en insecten, vrijwel alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermd. Het is verboden deze planten en dieren te verstoren, vangen of doden. Ook zijn hun vaste verblijfplaatsen beschermd. Omdat een aantal soorten muizen en amfibieën zeer algemeen voorkomen, worden zij bij veel ingrepen verstoord. Voor al deze ingrepen zou dus een ontheffing van de Flora- en faunawet moeten worden aangevraagd bij het ministerie van LNV. Omdat dit bij initiatiefnemers en overheid een werklast veroorzaakte die niet in verhouding was met het natuurbelang en omdat vrijwel alle aanvragen werden gehonoreerd, zijn er gevallen voor vrijstelling in de wet opgenomen. In de situaties waarop deze van toepassing is, is het niet nodig een ontheffing aan te vragen. Na een lange voorbereiding zijn deze wijzigingen van diverse Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) op 22-02-2005 in de Staatscourant gepubliceerd. Kern van de wijziging is het onderscheiden van drie beschermingsregimes:

1. Beschermde soorten. Voor algemene en onbedreigde soorten geldt een vrijstelling van diverse verbodsbepalingen in geval van bepaalde maatschappelijke activiteiten, waaronder bouw van woningen/bedrijven. Wel dient zorgvuldig met alle planten en dieren te worden omgegaan (artikel 2 van de Flora- en faunawet).
2. Overige soorten. Voor minder algemene soorten geldt deze vrijstelling alleen wanneer gewerkt wordt volgens een gedragscode met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden en gebruik, die door de minister is goedgekeurd.
3. Streng beschermde soorten. Zeldzame en bedreigde soorten die vermeld staan in de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de lijst die door het ministerie van LNV is opgesteld. Voor deze soorten gelden een vrijstellingen van de Flora- en faunawet wanneer in geval van bestendig beheer volgens een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Bij ruimtelijke ingrepen zijn handelingen waarbij ten aanzien van deze soorten de verbodsbepalingen van de wet overtreden worden, wel ontheffingsplichtig.

Bij de AMvB zijn de soorten per regime in 3 tabellen opgesomd. Inmiddels is het gebruikelijk te spreken over bijvoorbeeld “de soorten van tabel 1” in plaats van “de beschermde soorten”.

2.1.2 RUIMTELIJKE INGREPEN EN DE FLORA- EN FAUNAWET

In de Algemene Maatregelen van Bestuur van 22-02-2005 zijn voor een aantal activiteiten van maatschappelijk belang vrijstellingen van de Flora- en faunawet geformuleerd. Alle ruimtelijke ingrepen als aanleg van infrastructuur en woningbouw vallen hieronder, maar ook handelingen die vallen onder de term ‘bestendig beheer’. Bij deze ingrepen is voor de onbedreigde soorten uit tabel 1 van de AMvB de vrijstelling van toepassing is. Er hoeft dan geen ontheffing van de Flora en faunawet te worden aangevraagd.

Voor de ‘overige soorten’ (tabel 2 AMvB) is de vrijstelling van toepassing indien er volgens een officiële gedragscode wordt gewerkt. Voor zover bekend is er nog geen (concept) gedragscode voor bouwactiviteiten.

Voor verstoring van de streng beschermde soorten (tabel 3 AMvB) in geval van ruimtelijke ontwikkeling, dient wel een ontheffing te worden aangevraagd. Daarvoor geldt de ‘zwarte toets’ waarbij naast het voortbestaan van de soort ook het ontbreken van een alternatief, een duidelijk maatschappelijk belang en een zorgvuldige handelwijze worden beoordeeld.

Ontheffingsaanvragen worden beoordeeld door de Dienst Landelijk Gebied (DLG).

2.2 CAMPING DE BEREKUIL EN AANWEZIGE SOORTEN

2.2.1 HET TERREIN

De camping is verdeeld in een groot aantal percelen met op bijna elk ervan een bebouwing. De Verschillende percelen worden verbonden door middel van verharde wegen en paden (zie Figuur 2). Op de meeste grondstukken is een tuin aanwezig. Verspreid staan er nog een aantal bomen (hoofdzakelijk Essen). De oever is rondom beschoeid. Doordat iedere bewoner zijn eigen voorkeur heeft voor de tuininrichting is de camping zeer gevarieerd in begroeiing en zijn veel schuilmogelijkheden voor vogels en andere dieren aanwezig.

Figuur 2. Overzicht van de camping De Berekuil met de aanwezige bebouwing (bruin) en bestrating (grijs).

2.2.2 BESCHERMDE SOORTEN

Het terrein vormt naar verwachting een broed- en foerageer-biotop voor allerlei vogel-soorten zoals Merel, Winterkoning, Kool- en Pimpelmees, Heggenmus, Tjiftjaf, Zwartkop en Houtduif. Alle inheemse vogels vallen onder het beschermingsregime van de 'overige soorten' van tabel 2 van de AMvB.

In de bosschages en tuinen zijn ook diverse kleine zoogdieren te verwachten als Egel, Gewone bosmuis, Bos- en Huispitsmuis. In de grasveldjes zijn de Veldmuis en Mol waarschijnlijk present. Vermoedelijk maken veel van deze dieren gebruik van de ruimtes onder stacaravans en gebouwen om te nestelen. De (mogelijk) aanwezige soorten behoren allen tot de licht beschermde soorten van tabel 1 van de AMvB. In geval van ruimtelijke ontwikkeling is het verstoren van deze soorten vrijgesteld van de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn streng beschermd (tabel 3 van de AMvB). In de Voorveldse polder komen vooral veel Gewone dwergvleermuizen om te foerageren. Vleermuizen verblijven in boomholten of in gebouwen. Op de camping zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten, maar het terrein is wel onderdeel van het foerageergebied.

Van de amfibieën komen in de Voorveldse polder Gewone pad, Bruine kikker, Groene kikker en Kleine watersalamander (allen tabel 1 AMvB) voor. De slootjes en poelen in de oostelijke hoek van het park vormen het belangrijkste leefgebied. De vijver en brede watergangen zijn, in verband met de aanwezige vissen en steile oevers, weinig geschikt voor amfibieën. De Gewone pad is hier wel in aangetroffen rond het tenniseiland. De beschoeide oevers die binnen het plangebied vallen vormen geen aantrekkelijk biotoop voor amfibieën, maar de pad is hier wel te verwachten. De camping vormt wel een prima landbiotoop voor amfibieën. De beheerder maakte melding van "padden en kikkers". Dit betreft waarschijnlijk de Gewone pad en de Bruine kikker.

Van de beschermde vissen komen de Kleine modderkruiper en Bittervoorn (respectievelijk tabel 2 en 3 van de AMvB) in en rond Utrecht regelmatig voor. Beide soorten komen voor in de Biltse Grift. De Kleine modderkruiper is ook ten noorden en zuiden van de Voorveldse polder aangetroffen. Tijdens een beperkte inventarisatie in 2004 zijn beide soorten echter niet in de Voorveldse polder aangetroffen. De kwaliteit van de wateren lijkt ook te laag: de oevers zijn beschoeid, er ligt een dikke sliblaag en er groeien geen planten in het water. Dat geldt ook voor de veelal beschoeide en 'bevlonderde' oevers van de camping. De kans dat deze vissoorten hier aanwezig zijn is zeer klein, maar kan niet geheel worden uitgesloten.

Beschermde planten zijn op het terrein niet aangetroffen.

3 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

3.1 EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN

Het belangrijkste gevolg van het nieuwe bestemmingsplan is waarschijnlijk dat stacaravans/bungalows worden vervangen of aangepast omdat zij groter zijn dan het bestemmingsplan toelaat. Er zal mogelijk dus het een en ander afgebroken gaan worden. Ook is te verwachten dat in het kader van de werkzaamheden een tuin (gedeeltelijk) wordt ontdaan van beplanting.

Wanneer ingrepen aan de beplanting in het broedseizoen zouden worden uitgevoerd zou dat een ernstige verstoring betekenen van ter plaatse broedende vogels. Buiten het broedseizoen is de verstoring van vogels veel kleiner.

De aanwezige zoogdieren en hun verblijfplaatsen kunnen bij ingrepen aan de begroeiing en caravans of gebouwen worden verstoord.

Voor de amfibieën geldt hetzelfde als voor de kleine zoogdieren omdat zij ook in de tuinen leven en onder stacaravans zullen wegkruipen. Bij ingrepen aan begroeiing en bebouwing kunnen deze dieren en hun verblijfplaatsen worden verstoord. Beschoeiing van de oever en aanleg van steigers zijn nadelig voor amfibieën omdat de oevervegetatie verdwijnt en vooral omdat de dieren niet of moeilijk uit het water het land op kunnen kruipen. Dit is vooral een probleem op plekken waar padden en kikkers hun eitjes afzetten.

Het is niet te verwachten dat bij ingrepen aan de oever beschermde vissoorten zouden worden verstoord.

3.2 WETTELIJKE VERPLICHTINGEN

De verwachte ingrepen, zijn te beschouwen als ruimtelijke ontwikkelingen waarvoor de vrijstelling van de licht beschermde soorten van toepassing is.

Vogels vallen onder het regime van tabel 2: de 'overige soorten'. Het is inmiddels gebruikelijk dat ingrepen aan beplanting buiten het broedseizoen (15 maart – 15 juli) worden uitgevoerd. In dat geval is geen ontheffing vereist.

De mogelijk aanwezige kleine zoogdieren en amfibieën zijn onbedreigde soorten uit tabel 1. Voor het verstoren van deze soorten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig. De algemene zorgplicht van artikel 2 van de Flora- en faunawet is wel van toepassing. Negatieve effecten dienen daarom zoveel mogelijk voorkomen en beperkt te worden. Aanleg van hoge beschoeiing en steigers is ongunstig voor amfibieën. Voorkomen moet worden dat grote aaneengesloten delen van de oever onneembaar worden voor deze dieren.

Voor vleermuizen zijn de effecten van kleine verbouwingen gering. Met betrekking tot deze groep zijn hier twee punten van belang: beschutting en duisternis. Bomen en struiken bieden windluwe plekken waar de vleermuizen goed op muggen kunnen jagen. Wanneer veel beplanting wordt verwijderd heeft dit een negatief effect op de waarde als foerageergebied. Daarnaast is verlichting voor veel soorten verstorend. Bij een toename van verlichting op de camping moet het effect op vleermuizen worden beoordeeld.

Negatieve effecten op beschermde vissen zijn niet te verwachten. Zeker niet bij kleine ingrepen.

3.3 AANBEVELINGEN

Ingrepen aan bomen en struiken in de periode augustus-februari uitvoeren.

Ingrepen aan mogelijke schuilplaatsen van kleine zoogdieren en amfibieën zoals onder stacaravans, hopen stenen, hout, takken of ander tuinmateriaal, kunnen het beste van augustus tot en met oktober worden uitgevoerd. De kans dat nesten met jonge dieren worden verstoord is kleiner dan in het voorjaar en de dieren zijn nog niet in winterrust.

In geval van grootschalige ingrepen aan de oevers dient vooraf te worden onderzocht of beschermde vissoorten aanwezig zijn en of amfibieën deze oevers voor de eiafzet gebruiken. Dit laatste dient in april te worden onderzocht. De vissen kunnen het beste van juni tot en met augustus worden geïnventariseerd.

LITERATUUR

Anonymus, 2001

Flora- en Faunawet. Den Haag

Anonymus, 2004

Besluit van 10 september 2004, houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en Faunawet en enkele andere wijzigingen. Staatsblad 2004, 501. Den Haag

Jong, Th. de, R. Beenen en P. Heuts, 200?

Atlas van Utrechtse vissoorten. provincie Utrecht en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Utrecht.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2002

Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen en dergelijke; Over de Flora- en faunawet in Nederland. Den Haag

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 2005

Buiten aan het werk? Houd rekening met beschermde dieren en planten! Brochure.

Unie van Waterschappen, 2005

Gedragscodex Flora- en Faunawet voor waterschappen. Goedgekeurd door de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen op 28 oktober 2005. Voorgedragen aan de Minister van LNV ter goedkeuring op 9 november 2005